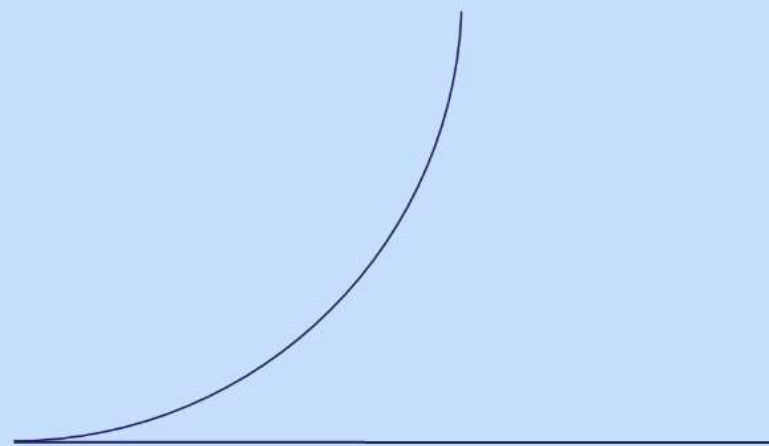

Nõuanded tööstusettevõttele, kuidas raske ajal ellu jääda

Veebiseminar

7. märtsil kell 10.00

SORAINEN

10.00 Avasõnad

Piret Schasmin, Soraineni tööstuse valdkonna juht

10.05 Tööstuseettevõtete väljavaated Eestis 2023

Jüri Käo, NG Investeeringute juhatuse esimees ja Eesti Tööandjate Keskliidu volikogu liige

10.30 Lepinguliste kohustuste tasakaalu muutumine: lepingu muutmine ja ülesütlemine

Kirsi Koistinen, Soraineni konkurentsioiguse ja tururegulatsiooni valdkonna advokaat

10.50 Töösuhted keerulistel aegadel: tööandja valikud ja võimalused

Pirkko-Liis Harkmaa, Soraineni tööõiguse valdkonna juht

11.15 Mida on juhatuse liikmel vaja teada maksejõuetusest

Mari Agarmaa, Soraineni maksejõuetuse ja saneerimise valdkonna juht, ja Liisa-Maria Puur, Soraineni kohtuvaidluste tiimi advokaat

11.40 Maksukohustuse vähendamise võimalused

Verner Silm, Soraineni maksutiimi advokaat

12.00 Lõppsõna

Piret Schasmin, Soraineni tööstuse valdkonna juht

SORAINEN

**Lepinguliste kohustuste
tasakaalu muutumine:
lepingu muutmine ja
lõpetamine**

Kirsi Koistinen

7. märts 2023

Lepinguliste kohustuste vahekorra muutumine

- Pärast lepingu sõlmimist muutuvad lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud
- Sellega kaasneb lepingupoolte kohustuste vahekorra **oluline** muutumine
- Ühe lepingupoole jaoks: (a) kohustuste täitmise kulud suurenevad oluliselt; või (b) teiselt lepingupoolelt lepinguga saadava väärtus väheneb oluliselt
- Kahjustatud lepingupool võib nõuda teiselt lepingupoolelt lepingu muutmist poolte kohustuste esialgse vahekorra taastamiseks

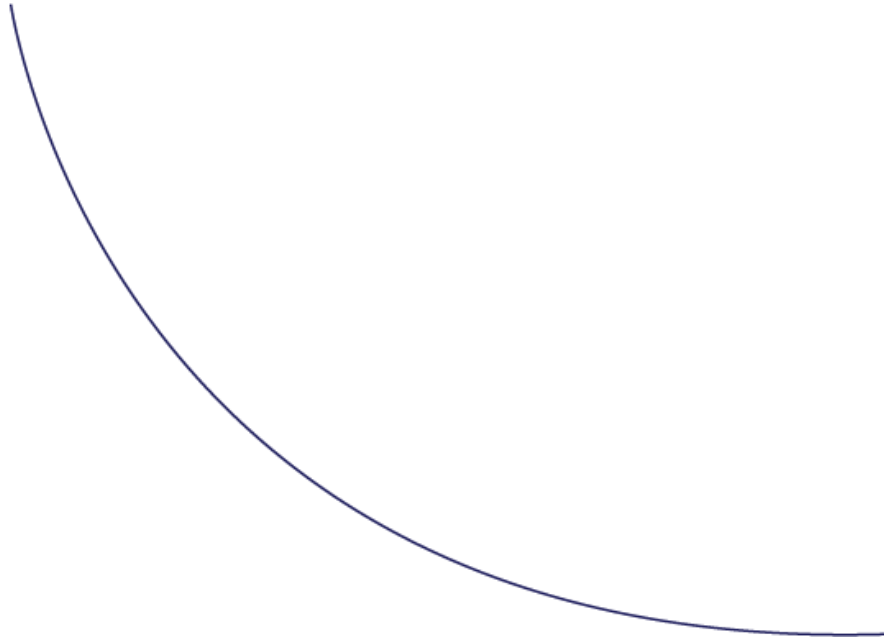

Lepingu muutmist võib eelpool nimetatud asjaoludel nõuda, kui:

- kahjustatud lepingupool ei saanud lepingu sõlmimise ajal mõistlikult arvata, et asjaolud võivad muutuda (asjaolude muutumine ei olnud ettenähtav)
- kahjustatud lepingupool ei saanud asjaolude muutumist mõjutada
- asjaolude muutumise riisikot ei kanna seadusest või lepingust tulenevalt kahjustatud lepingupool
- kahjustatud lepingupool ei oleks asjaolude muutumisest teades lepingut sõlminud või oleks seda teinud oluliselt teistsugustel tingimustel

Lepingu muutmist võib nõuda ka tagasiulatuvalt, alates kohustuste vahekorra muutumisest.

Täitmise kulude oluline suurenemine

- Täitmise kulud võivad suureneda näiteks tooraine, energia või kütte olulise kallinemise tõttu; kulude suurenemine võib olla tingitud ka poliitilisest olukorrast (sõjad, ülestõusud)
- Muudatus peab olema nii oluline ja tooma kaasa äärmiselt ebamõistlikud tagajärjed, mis õigustaks kokkulepitud lepingulistest kohustustest vabastamist
- Finantskriis, majanduslikud raskused ei mõjuta täitmise kulude suurenemist

Saadava väärtuse vähenemine

- Peab olema välja arvatav – nt saadava väärtuse vähenemine tulenevalt raha väärtuse langusest / kinnisvara hindade langusest
- Kestvuslepingu puhul tuleb väärtus kindlaks teha kohtulahendi tegemise aja seisuga, täitmata müügilepingu puhul tuleb väärtus kindlaks teha kokkulepitud täitmise ajahetkel
- Kohustuste tasakaalu säilimist tagavad vahendid võivad olla kokku lepitud lepingus, nt tarbijahinnaindeksi alusel üüri, rendi või kauba hinna perioodiline ümberarvutamine

Lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolude muutumine enne lepingu sõlmimist

- Lepingupool sai muutunud asjaoludest teada alles peale lepingu sõlmimist
- Näiteks poliitiliste suhete halvenemine naaberriigiga, mis sai alguse enne lepingu sõlmimist, kuid mille mõju ilmneb alles hiljem (turismi vähenemine, kaubavahetuse piirangud)

Lepingu muutmise nõue

- Nõue astuda läbirääkimistesse lepingutingimuste muutmiseks
- Läbirääkimistele kohaldatakse VÕS § 14 nõudeid – kahjustatud pool võib nõuda kohustuste rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist
- Hea usu põhimõte: läbirääkimistesse tuleb astuda viivitusega
- Nõudel 3-aastane aegumistähtaeg
- Kui läbirääkimised ei õnnestu, tuleb esitada hagi

Hagi – lepingu muutmise nõue

- Muutmise ettepanek peab olema selline, et kohtul oleks võimalik tingimuste kohasust vastavalt muutunud asjaoludele hinnata
- Kui muutmise ettepanek sisaldab hinda, võib kohus pakutud summat vähendada
- Kohtul on õigus ise lepingut muuta, kui ta ei ole nõus kahjustatud poole pakutud tingimuste sisuga
- Kohus võib jätta ka nõude rahuldamata, kui see on teise poole suhtes ebamõistlik või võimatu

Õigus lepingust taganeda või leping üles öelda

- Kui on olemas alused lepingu muutmiseks, kuid asjaolude kohaselt ei ole lepingu muutmise võimalik või ei oleks see teise lepingupoole suhtes mõistlik, võib kohustuste vahekorra muutumisega kahjustatud lepingupool lepingust taganeda või kestvuslepingu üles öelda
- Kestvuslepingu võib kumbki pool mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata üles öelda

Kui on kysymusi,
võta ühendust!

Kirsi Koistinen

kirsi.koistinen@sorainen.com

SORAINEN

Töösuhted
keerulistel aegadel:
tööandja valikud ja
võimalused

Pirkko-Liis Harkmaa

Tallinn

7. märts 2023

○ Töötasude külmutamine

Kontrolli:

- kokkulepped töötasude perioodiliseks ülevaatamiseks
- lubadus töötasu tõsta tulenevalt inflatsioonist, tarbijahinnaindeksi muutustest

○ Värbamise külmutamine

Kontrolli:

- tegelik tööjõu vajadus
- võimalik töömahu suurenemine olemasolevatel töötajatel (ülekoormus; ületunnitöö)

○ **Lisatasude vähendamine või kehtestamata jätmine**

Kontrolli:

- lubadus perioodiliselt maksta lisatasu
- lisatasu tingimused töölepingus või muus dokumendis
- lisatasu tingimuste muutmise paindlikkus
- juba väljateenitud lisatasude väljamaksmise tingimused

○ **Erinevate hüvede vähendamine või ärajätmine**

Kontrolli:

- lubadus teatud hüvesid võimaldada
- hüvede tingimused töölepingus või muus dokumendis
- tingimuste paindlikkus

- **Töötasu ühepoolne vähendamine (TLS § 37)**
 - Eeldused:
 - ✓ ettenägematud ja tööandjast mitteolenevad majanduslikud asjaolud
 - ✓ töömahu vähenemine
 - ✓ kokkulepitud töötasu maksmine ebamõistlikult koormav
 - Max 3 kuud 12-kuulisel perioodil
 - Töötasu vähendamine mõistliku ulatuseni (min töötasu alammäärani)
 - Töötaja õigus võrdeliselt vähem aega tööd teha
 - Kohustus pakkuda teist tööd
 - Töötajate informeerimine ja konsulteerimine
 - Etteteatamine 14 päeva
 - Töötaja õigus töösuhte üles öelda (etteteatamine – 5 tp; hüvitis nagu koondamisel)

- **Töötasu ja tööaja kokkuleppeline vähendamine/muutmine**
 - Alaline vs ajutine
 - Vajadusel tööülesannete ringi muutmine
 - Summeeritud tööaja kasutamine
- **Töö mitteandmine tööandjast tuleneval põhjusel (TLS § 35)**
 - Kohustus säilitada keskmine töötasu

○ Põhipuhkusele suunamine

- puhkuse ajakava muutmine üksnes poolte kokkuleppel
- teatud töötajatel on õigus puhata neile sobival ajal
- puhkuse tasu maksmise kohustus
- töösuhte lõppemisel töötaja poolt enamkasutatud puhkusepäevade hüvitamine

○ Palgata puhkuse kasutamine

- üksnes poolte kokkuleppel
- Minimaalse sotsiaalmaksu kohustus

- **Töötajate ajutine väljarentimine teisele tööandjale**
 - Tekib kolmepoolne töösuhe → tööandja -> kasutajaettevõtja -> töötaja
 - Oluline tööandja ja kasutajaettevõtja vahel kokku leppida, kes ja mille eest vastutab
 - Vajalik töötajaga sõlmitud töölepingu muutmine
- **Ettevõtte üleminek**
 - Majandusüksus, mille kaudu isik tegutseb ja millesse kuuluvad ettevõtte majandamisega seotud ja selle majandamist teenivad asjad, õigused ja kohustused, muu hulgas ettevõttega seotud lepingud (sh töölepingud)
 - Kui omandaja jätkab sarnast tegevust, lähevad üle ka töölepingud (töötaja nõusolek ei ole vajalik)
 - Kohustus töötajaid informeerida ja konsulteerida (1 kuu enne ülemineku päeva)

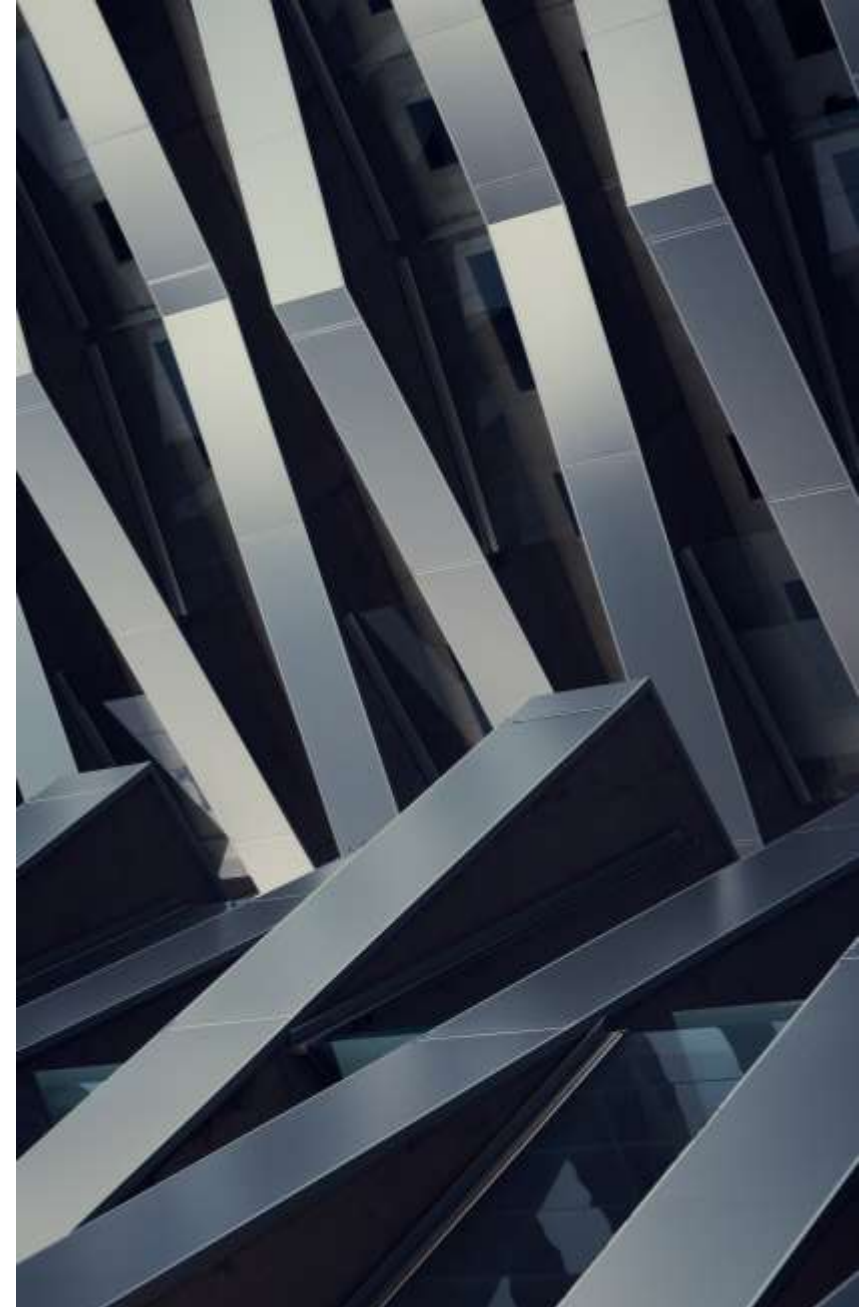
○ Koondamine

- Töö lõppemine kokku lepitud tingimustel või pankroti või likvideerimise tõttu
- Individuaalne
- Kollektiivne – 30 päeva jooksul lõpeb teatud arvu töötajate töösuhe:

Koondatavaid	Töötajate koguarv
5	Kuni 19
10	20-99
10%	100-299
30	Üle 300

- NB! Kaitstud töötajate kategooriad
- Etteteatamistähtaeg (15-90 päeva)
- Tööandja koondamishüvitis (1 kuu keskmine töötasu, va tähtajalise lepingu puhul)
- Täiendav koondamishüvitis ja töötuskindlustushüvitised riigi poolt
- Ülesütlemisavaldus (ei pea olema kirjalik, peab sisaldama põhjendust, jõustub kättesaamisel)
- Kollektiivsel koondamisel kohustus informeerida ja konsulteerida töötajate ja töötukassaga ning kohustuslik ooteaeg

- **Üldine informeerimise ja konsulteerimise kohustus**
 - Vähemalt 30 töötajaga tööandjad
 - Järgmiste asjaolude osas:
 - ✓ tööandja struktuur, töötajate, sealhulgas tööülesandeid renditöona täitvate töötajate koosseis, nende muudatused ja kavandatavad otsused, mis avaldavad olulist mõju tööandja struktuurile ja töötajate koosseisule
 - ✓ kavandatavad otsused, millega tõenäoliselt kaasnevad olulised muudatused töökorralduses
 - ✓ kavandatavad otsused, millega tõenäoliselt kaasnevad olulised muudatused töötajate töölepingulistest suhetes, sealhulgas töösuhete lõpetamine
 - Töötajatel pole vetoõigust, aga on õigus esitada arvamusi või ettepanekuid

Kui on küsimusi,
võta ühendust!

Pirkko-Liis Harkmaa

pirkko.liis.harkmaa@sorainen.com

SORAINEN

Mida on juhatuse
liikmel vaja teada
maksejõuetusest?

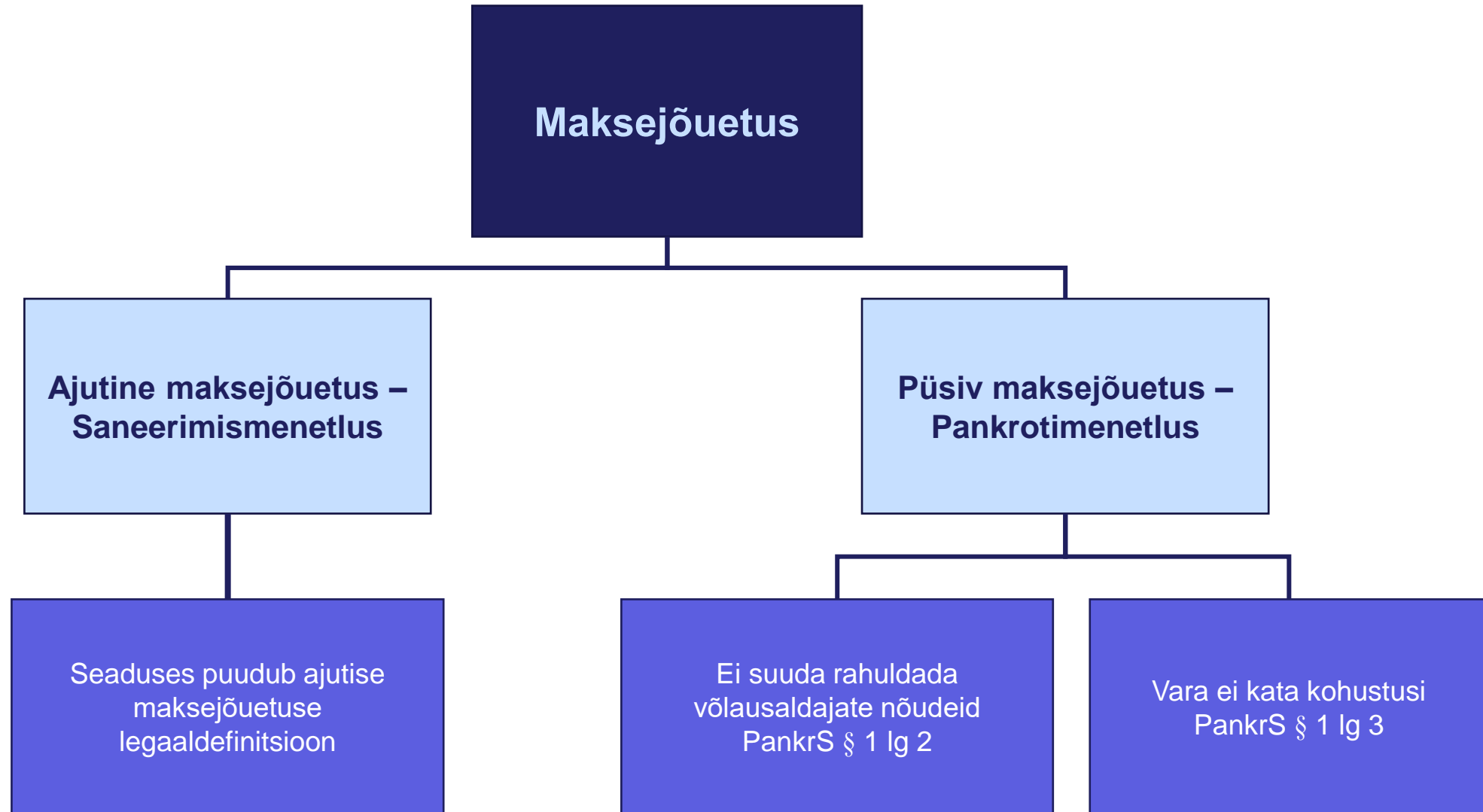
Mari Agarmaa ja Liisa-Maria Puur

7. märts 2023

Täna sed teemad

- Mis on maksejõuetus?
- Millal saneerida ja millal esitada pankrotiavaldus?
- Juhatus e liikme tsiviil- ja karistusõiguslik vastutus?
- Maksejõuetusteenistus?

Maksejõuetuse mõiste

Millal saneerida ja millal esitada pankrotiavaldus?

- Kui äriühingu majandusolukord on halvenenud ja maksejõuetuse tekkimine tulevikus on tõenäoline, peab juhatus astuma samme majanduslike raskuste ületamiseks, oma likviidsuse taastamiseks, kasumlikkuse parandamiseks ja jätkusuutliku majandamise tagamiseks, **sealhulgas kaaluma saneerimisavalduse esitamist**
- Kui äriühing on maksejõuetu ning maksejõuetus ei ole tema majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine, peab juhatus viivitamata, kuid mitte hiljem kui 20 päeva möödumisel maksejõuetuse ilmnemisest, esitama kohtule osaühingu **pankrotiavalduse**

Miks saneerida?

- Võimalus ületada makseraskused
- Täitemenetluse või muu sundtäitmise peatamine
- Viivise arvestuse lõppemine
- Maksuvõla vähendamine
- Vara käsutusõiguse säilimine

SORAINEN

Mis on saneerimise puhul oluline?

- Läbimõeldud ja realistlik saneerimisplaan
- Võlausaldajate võrdne kohtlemine
- Pidev infovahetus saneerimisnõustaja ja võlausaldajatega
- Koostöö maksuameti ja kohtuga
- Reageerida muudatustele kiiresti, kui kõik ei lähe plaanipäraselt

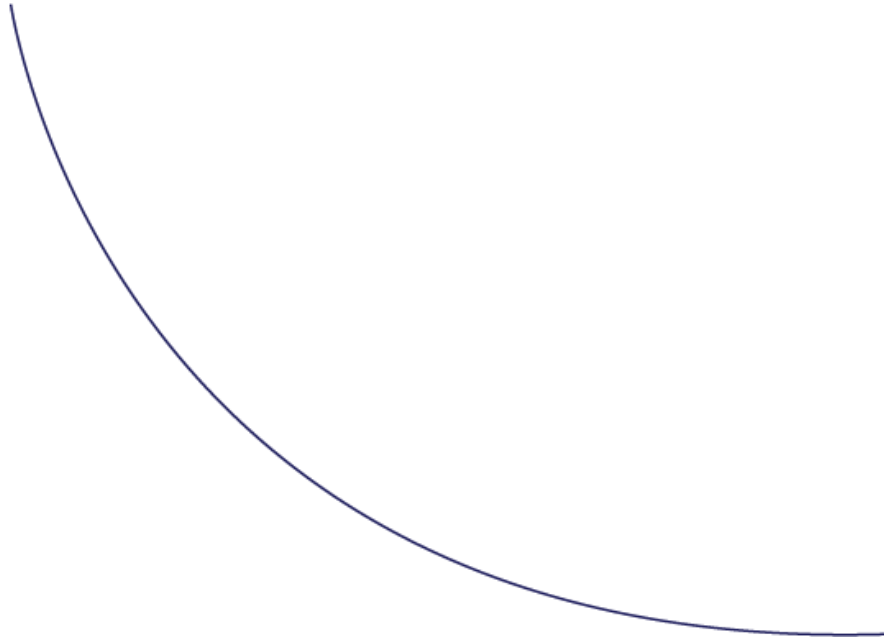
Millal esitada pankrotiavaldus?

- Kui ühing on maksejõuetu ja maksejõuetus ei ole tema majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine
- Kohustus esitada viivitamata, kuid hiljemalt 20 päeva jooksul maksejõuetuse ilmnenemisest kohtule pankrotiavaldus
- Keelatud on teha ühingu eest makseid, v.a maksed, mille tegemine maksejõuetuse olukorras on kooskõlas korraliku ettevõtja hoolsusega

SORAINEN

Millal on äriühing maksejõuetu?

Äriühing:

- ei suuda rahuldada võlausaldaja sissenõutavaks muutunud nõuet VÕI
- võlgniku vara ei kata tema kohustusi, sh nõudeid mis ei ole veel sissenõutavaks muutunud (ainult juriidiline isik)
- Suutmatus ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine

Mis juhtub, kui kohustusi rikkuda?

Tsiviilõigus

- Kohustus hüvitada maksed, mis tehti pärast maksejõuetuse ilmumist ja mis ei olnud kooskõlas korraliku ettevõtja hoolsusega
- Kohustus hüvitada pankrotiavalduse mitteõigeaegse esitamisega tekkinud kahju
- Vastutus äriühingu maksuvõla eest (raske hooletus või tahtlus)

Karistusõigus

- Maksejõuetuse tekitamine
- Võlausaldajate ebavõrdne kohtlemine
- Vara varjamine pankrotimenetluses

Maksejõuetusteenistus

- Järelevalve võlgniku ja lähikondsete tegevuse üle
- Teenistuse meetmed
 - Avalik uurimine
 - Kahjunõue
 - Ärikeeld

Case study

- TlnRngKo 2-14-50307
- Kahju hüvitamise nõue pankrotiavalduse esitamise kohustuse rikkumise eest
- Kahjulikud tehingud:
 - Võlakirjade lunastamine
 - Kinnistute müük

Kui on küsimusi,
võta ühendust!

Mari Agarmaa

mari.agarmaa@sorainen.com

Liisa-Maria Puur

liisa-maria.puur@sorainen.com

SORAINEN

Maksudohustuse
vähendamine
lootusetute
võlgnevuste korral

Vandeadvokaat Verner Silm

Tallinn

07.03.2023

Ajalugu

- Osaliselt või täielikult tasumata arvetega seotud käibemaksuarvestuse korra muudatus tuleneb **Euroopa Kohtu lahendist C-246/16 (23.11.2017)**, mis muutis eelnevates kohtulahendites toodud põhimõtet **Euroopa Liidu käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ** artikli 90 lõike 2 käsitlese osas.
- Kuuenda direktiivi artikli 11 C osa lõige 1, mis reguleerib käibemaksuga maksustatava väärtuse vähendamist, sätestab: „**Tühistamise, taganemise, ülesütlemise või osalise või täieliku mittetasumise korral või juhul, kui hinda alandatakse pärast tarne toimumist, vähendatakse maksustatavat väärtust sellele vastavalt ning liikmesriikide poolt kindlaksmääratud tingimustel. Täieliku või osalise mittetasumise korral võivad liikmesriigid nimetatud reeglist siiski erandi teha.**“

Käibemaksuseadus

- Tulenevalt **Euroopa Kohtu lahendist C-246/16**, oli võimalik ka eelnevalt maksutagastust EMTA-lt nõuda, kuid selleks oli vajalik EMTA vastu kohtusse minna.
- Eelnevat kohtulahendit arvestades täiendati käibemaksuseadust paragrahviga 29prim jõustumisajaga 01.01.2022.

Maksukohustuslane
saab vähendada oma
käibemaksukohustust
järgmiste asjaolude
esinemisel

1. võõrandatud kauba või osutatud teenuse eest on väljastatud arve vastavalt käibemaksuseaduse §-le 37
2. käibemaksusumma on tehingult arvutatud ja kajastatud tehingu maksustamisperioodi käibedeklaratsioonil
3. nõuet pole võõrandatud
4. arve tasumise tähtpäevast on möödunud vähemalt 12 kuud, kuid mitte rohkem kui kolm aastat, välja arvatud punktis 6 nimetatud juhul
5. nõue on raamatupidamises maha kantud, kuna nõuet ei ole olnud võimalik koguda, vaatamata maksukohustuslase püüdlustele teha kõik endast olenev nõude kogumiseks, või selle tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saada olevat tulu (*see tähendab – nõue on bilansist eemaldatud*)
- 6. suurema kui 30 000-eurose käibemaksu sisaldava nõude korral on nõue tõendatud jõustunud kohtulahendiga**
7. kauba soetaja või teenuse saaja ei ole seotud isik tulumaksuseaduse tähenduses
8. maksukohustuslane on kauba soetajat või teenuse saajat teavitanud kirjalikult nõude raamatupidamises mahakandmisest selle mahakandmise kuul, märkides ära mahakantud nõudega seotud käibemaksusumma.

Tähelepanekud

- Kui kõik tingimused on täidetud, saab müüja oma käibemaksudkohustust tasumata summa ulatuses vähendada maksustamisperioodil, mil nõue raamatupidamisarvestuses maha kantakse (bilansist eemaldatakse).
- Käibemaksudkohustuse vähendamise õigus on vaid juhul, kui tehing on vormistatud käibemaksuseaduses sätestatud nõudeid järgides.
- Kui maksukohustuslane pole kauba või teenuse eest arvet väljastanud või asjassepuutuvat käivet vastaval maksustamisperioodil deklareerinud, ei ole õigust võõrandatud kauba või osutatud teenuse eest tasumata jäetud osas oma maksukohustust vähendada.
- Kui nõue on võõrandatud, siis ei ole enam tegemist võlaga ja maksukohustust vähendada ei saa, sest sisuliselt on siis nõude rahuldanud selle soetanud kolmas osapool.

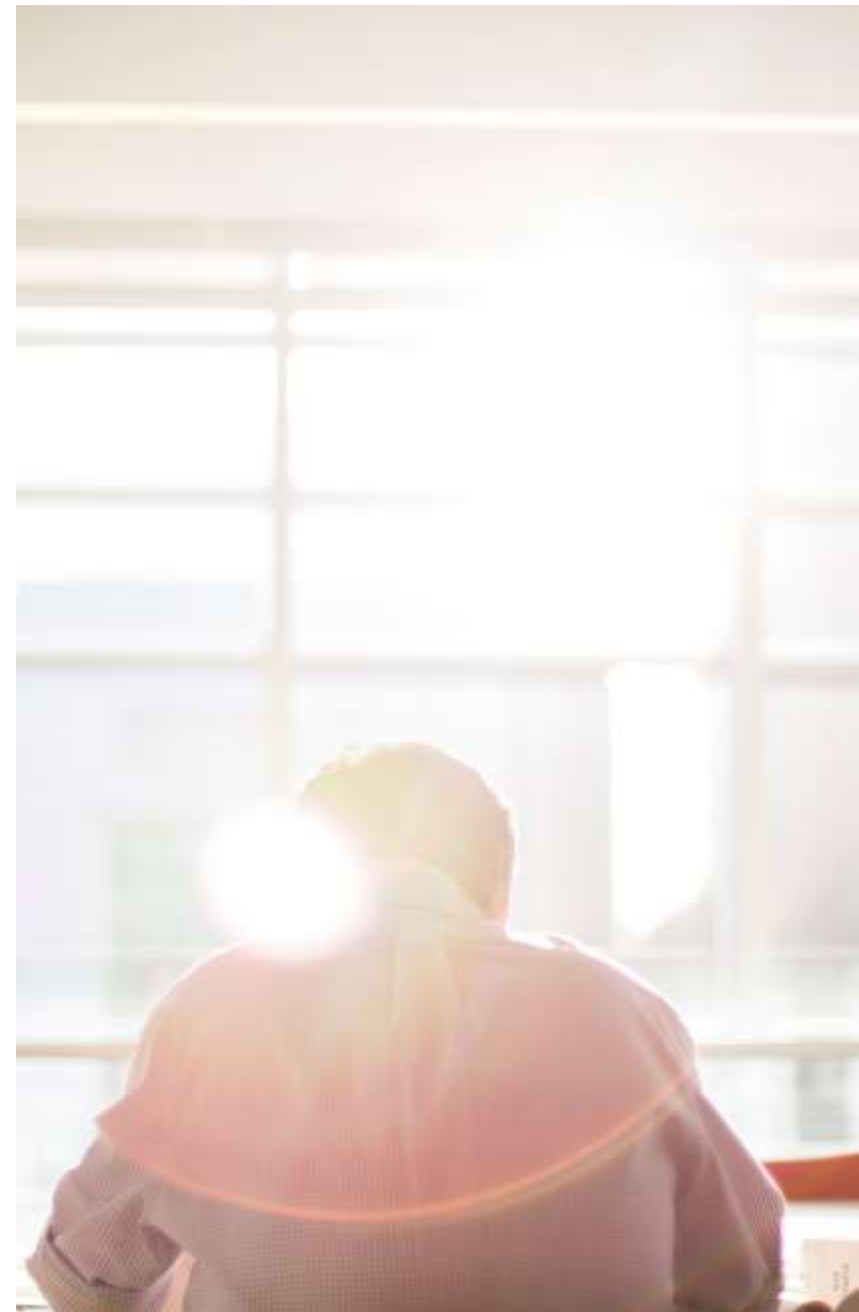

Tähelepanekud

- Kui samale ostjale on esitatud mitu arvet, mis on osaliselt või täielikult tasumata, loetakse käibemaksuseaduse § 29prim **rakendamisel iga arve eraldi nõudeks.**
- See tähendab, et jõustunud kohtulahendiga peavad olema tõendatud ainult need selle ostjaga seotud nõuded, mille aluseks oleva arve summa koos käibemaksuga on suurem kui 30 000 eurot.
- **Kui isik on juba pöördunud kohtusse arvete kogumiga, siis seda kogumit saab vaadata ühe nõudena.**

Tähelepanekud

- Juhul kui teavitust nõude mahakandmise kohta ei ole võlgnikule võimalik esitada, kuna näiteks isik on **likvideeritud ja puuduvad kontaktandmed**, kellele ja kuhu teavitus saata, siis **muude tingimuste täitmisel on maksukohustuslasel ikkagi õigus kasutada võimalust lootusetu võla korral oma maksukohustust vähendada.**
- Kui samal maksustamisperioodil kantakse raamatupidamisarvestuses maha mitu sama ostjaga seotud nõuet, saab nende kohta esitada ostjale ühe kirjaliku teatise, kui sellel märgitakse eraldi kõik mahakantud nõuded ja nendega seotud käibemaksusummad.

Arve tasutakse

- Kui tingimused on täidetud ja maksukohustust seoses lootusetu võlgnevusega vähendatakse, kuid vähendamise aluseks olev nõue hiljem siiski osaliselt või täielikult tasutakse, siis arvestatakse see nõue vastavalt tasutud osale maksustatava väärtuse hulka sellel maksustamisperioodil, kui nõue osaliselt või täielikult tasutakse.

Maksejõuetus (võlgnik)

- Kauba või teenuse eest maksejõuetuse tõttu osaliselt või täielikult tasumata jätnud käibemaksukohustuslasest ostja peab arvestama, et kui ta on arvanud osaliselt või täielikult tasumata arves sisalduva käibemaksu sisendkäibemaksuna maha ja on saanud müüjalt teavituse nõude raamatupidamises mahakandmise kohta, siis on tema kohustatud selle nõudega seotud käibemaksusumma võrra suurendama oma maksukohustust (vähendama mahaarvatavat sisendkäibemaksu) teavituse saamise maksustamisperioodil.
- Lootusetu nõude raamatupidamises mahakandmise korral võlgnikule kreditarvet ei esitata.

Deklaratsioonid

- Kui maksukohustuslane pärast 1. jaanuari 2022 vähendab oma käibemaksudokumentide käibemaksuseaduse § 291 alusel, siis vastava maksustamisperioodi käibedeklaratsiooni täitmisel kajastatakse maksustatava väärtuse vähendamise real 1, mis omakorda vähendab käibemaksusummat real 4. Käibemaksudokumentide ostja kajastab sisendkäibemaksu vähendamise käibedeklaratsiooni real 5.
- Kui käibemaksudokumentide käibemaksuseaduse § 291 alusel vähendatakse ja maksustamisperioodil tuleb vastava tehingupartneriga seotud arved käibedeklaratsiooni lisal KMD INF kajastada, peab müüja KMD INF A-osal ja käibemaksudokumentide ostja KMD INF B-osal deklareerima kas esmakordselt või uuesti (kui vastav arve käibe tekkimise maksustamisperioodil KMD INF-il deklareeriti) ka selle osaliselt või täielikult tasumata arve, millega seotud lootusetu nõue raamatupidamises maha kanti. Mõlemal juhul deklareeritakse arve tavapärased rekvisiidid (arve kuupäev, number, tehingupartneri andmed) ning miinusmärgiga arve tasumata osa arvulised andmed.
- Käibemaksudokumentide registrist juba kustutatud isik saab vastava käibedeklaratsiooni koos INF A- ja B-osaga esitada alates maikuust tagasiulatuvalt perioodide kohta alates jaanuar 2022.

Kui on küsimusi,
võta ühendust!

Verner Silm

verner.silm@sorainen.com

Küsi meilt nõu!

kirsi.koistinen@sorainen.com

piret.schasmin@sorainen.com

pirkko.liis.harkmaa@sorainen.com

mari.agarmaa@sorainen.com

verner.silm@sorainen.com

liisa-maria.puur@sorainen.com